[illegible] **Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!**

Buriaad-Mongol ҮNEN

BK(b)P-iin Buriaad-Mongol Obkoomoi ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei oorgan.

№ 14 (2658) 1939 onoi JANVAARЬ 17 [illegible]

15-daxi zilee garna ULAAN-YDE [illegible] BMASSR

Xynzonoi Byxesojuuzna peerepisьe — myneeder exilebe

„Xynzonoi Byxesojuuzna bişelgen bolbol emxiteigeer, negeş proopyskegyigeer, alduugyigeer yngergegdehen baixa johotoi; peerepisь xadaa SSSR-ei xynzonoi too ba sostaavai xysed ba todo kartiiniiji ygexe johotoi.

(BK (b) P-iin CK-ei ba SSSR-ei SNK-gai xandalgahaa)

Xynzonoi Byxesojuuzna peerepisiiji otliiçnoor yngergeje!

Myneeder manai aguujixe sociaaliis oron ygleenei 8 çaashaa xynzonoi Byxesojuuzna peerepisьte exileze oroxonь. Peerepisь xadaa gooroduudaar—janvaariiin 17—23 xyrter—7 yder, xydee niutaguudaar—janvaariiin 26 xyrter, 10 yder yrgelzelxe baina. Byrerte yg eegyyrhee exilze sçoodçiguudai milliioonna aarmi xydelmeridee oroxonь. Edener bolbol xynzonoiiii baihan gazarnuudta jabaza, paarti, praviitelьstviin ba byxii soveed aradai naidahan xyndete daabariiji dyyrgexe baina. Negeş xyniiji, terenei xaanaş baigaahaanь geexegyi ba tereentei xeereldeze, tereehee toocno medee abxa—iime xyndete zoriilgo sçoodçiguudai urda tabigdana.

Xynzonoi ene yngergegdexe peerepisei udxaşanar tusagaar jixe baina. Gyrenei politiiçeske xytelberiiin, aradai azaxiin ba kylьtyyrne baiguulaltiin zoriilgo xadaa xynzonoi toocno too ba terenei sostaav tuxai egeel todo medee erine. 1926 ondo bolhon xynzonoi peerepisei bolhon saghaa xoişo manai orondo ugaa jixe xubilalta boloo.

1926 ondo SSSR-ei aradai azaxiida yşee kapitaliizmiin elemeent baihan jym. Tiixede oron soo xylehenei xydelmerişedtei 840 „ezed", gooroduudaar z ze ba dunda kapitaliistnuud ba dereevnde kulaaguud toologdozo baigaa. Myn xydee azaxii xadaa ton hula teexniketei, tariaaşadai egeel buturangi azaxii baihan baina.

Staalinska xojor piatileetkenyvdei amzaltatai dyvrgegdehenei rezylьtaadta, Soveed Sojuuziin promiişlennostь xadaa vaalova produukciingaa talaar Jevroopoda negedexi ba miirte xojordoxi huurida garhan baina.

„Manai soveed oobşçestvo bolbol socialiizmiiji gol tyleb bejelyylhen, socialiis baidalzuramiiji baiguulaa, ondoogoor xelebel kommuniizmiin negedexi gy, ali doodo faaza geze marksiistnarai nereledeg baidalzuramiiji bejelyylhen baina. Ene xadaa, manai ende kommuniizmiin negedexi faaza bolxo socialiizm gol tyleboeree bejelyylegdeed baina geeşe"— geze nyxer Staalin SSSR-ei Konstituuciin projeekt tuxai xelehen duklaad soogoo xelehen baina.

Staalinska piatileetkenyydei ziilnyyate manai oronoi azalşalai materiaalьna—kylьtyyrne azahuudaliinь yzegdeegyi tyrgeneer haizarhan baina.

Manai orondo bolhon ede ugaa jixe xubilaltanuud xadaa—Leenin—Staalinai aguu jixe paartiin sesen poliitikiin rezylьtaad myn. Manai oronoi azalşan arad bolbol eeriingee exe oroniiji yşee jixeer xygzyylxe, terenei oboroonno xyse şadaliiji byri bexizyylxiin tula byxii xysee gargaza baina. Enenь xadaa xamagai tyryyn Leenin—Staalinai paartida, exe orondoo preedanna baihiijinь gerşelne.

1939 ondo yngergegdexe peerepisei nauuçna prograammanь xadaa Soveed praviitelьstviin tolgoi—V. M. Moolotovoi liiçne xabaadalgatai gaar ba xytelberieerenь zoxioogdohon baina. Peerepisei nauuçna medeenei yndeheer manai oron xadaa saaşadaa xexe byteexe aguu jixe xydelmerinyydee planiirovalxa baina.

Iime xadaa 1939 onoi, xynzonoi Byxesojuuzna peerepisei udxaşaranь xemzeeleşegyi jixe. Soveed oronoi grazdaniiin byxen eneende ugaa jixe intereestei, eneeniiji erxim hainaar yngergexiiji xysened. Grazdaniiin byxenei ujalganь—peerepisьte soznaatelьnaar ba aktivnaar xabaadaxa jabadal bolno.

Peerepisei bolzoriiji gooroduudta 7 xonog, xydee niutaguudta 10 xonog yrgelzelyylhen uşar xadaa sçoodçiguud geeşe eeriingee uçaastogai byxii ger bairanuudaar plaanova johoor jabaza, bişegdexe johotoi byxii xynyydteig e li çne uulzaza, peerepisnoi liistiin byxii 16 asuudalnuudta erid toocno xariuu abxiinь tulada zo iuulagdahan baina. Ede ydernyyd bolbol peerepisnoi xydelmerilegşedei bojevoi ekzaamen bolno. Ende sçoodçiguudai roolь ugaa jixe. Gyrenei şuxaliin şuxala xereg bolxo peerepisiiji amzaltataigaar yngergexe ali byxii ysloovi bidende bii.

Gebeş, soveed razveedkaar yibuta soxigdohon faşiizmiin trockiis-buxaarinska aagentnuudai ylegdelnyyd bolbol peerepisei yjede, eldeb buzar bulai antisoveed ygenyydiiji taraaza, ene şuxala poliitiçeske kampaaniiiji tahalduulxiiji hedeze bolxo baihandanь hezeg tyreg denegyi. Edenei provakacioonno aaşanuudta xamagai tyryyn partiina, soveed organizaacanuud ba byxii ynen sexe azalşad erid xariuu ygexe johotoi. Eneegeeree bide xadaa peerepisiiji amzaltataigaar yngergeze şadaxa bainabdı.

Myneeder peerepisь exilelgiin yder myn. Xydelmeridee erid toocnostiiji saxixiiji eneende xabaadagşadta hanuulxa şuxala.

Byxii partiina ba soveed organizaacanuud, byxii partiina ba partiina bişe bolьşeviigyyd, SSSR-ei byxii graazdanuud bolbol ene xeregte tusagaar anxaralaa tabiza otliiçnoor, organizoovannoor yngergeje!

„Leenin şingi bolxobdi" gehen dokymentaalьna fiilьm

Moskvaa, janvaarь 12. (TASS). Kinooxroonikiin moskoovsko [illegible]yydi bolbol „Leenin şingi bolxobdi" gehen ton jixe dokymentaalьna fiilьmiiji yiledbrile e dyyrgebe. Plioonko deere Leeninei azabaidal ba revoliycioonno deejatelьnostь[illegible] xolbootoi huurin gazarnuud [illegible]ulgagdaa.

Zriitelьnyyd bolbol ekraan deere, Leeninei Ulaan ploosçadь deere yge xeleze baihaniiji, Leeninei, Kreemliiin dvoreceede baihaniiji xaraxa baina. Fiilьm soo tereşelen, bişenyyd ton ynetei istoriiçeske kinodokymeentnyyd orolsoo.

Ekraan deere—Goorki. Ende Leenin nygşehen baigaa. 1924 onoi janvaarь. Martagdaşagyi, traaurna ydernyyd. Xeden millioon azalşad eehediingee voozdь ba bagşatajaa xaxasana. Ulaan ploosçadь deere Leeninei xydeelyylge.

Fiilьm bolbol, Leeninei ideiji terenei xeregiiji aguu jixe yrgelzelyylegşe Staalin ba bolьşeviig paartiar bejelyylegdehenыiji xaruulna.

Itaalo—Germaanska interveentnyyd bolbol respyblikaanska Ispaaniiin gooroduudiiji boombodohoor.

ZURAG DEERE: Barseloono gooradoi protivoozdyyşne oborooniin zeniitne buunuudai negen.

TASS-iin fotoxrooniko

Aanglo—Italьjaanska xelseenyyd

Pariiz, janvaariiin 13. (TASS). „Taan" gazeedei riimske korrespondeentiin medee-ehenei johoor, Çemberleen ba Myssoliini xojoroi xoorondo jamarş xelseen tuilagdaagyi. Zarim prombleemenyyd ter xojor premьjeernyydei yzelnyyd taaralsaxagyi baiba. Manai medeegei johoor, Ispaani tux i asuudal udaan xelsegdeegyi baina, jyyb gexede, Myssoliini bolbol ispaanska probl eme xadaa buu zebsegeer şiidxegdexe johotoi geze toolono. Myssoliini bolbol generaal Fraankiin ilalta oloogyide, Ispaanihaa italьjaanska seregyyd ged rge asaragdaxagyi baina gebe.

Saaşaяь korrespondeent bişene.

„Eneen deerehee, aanglo—italьjaanska xelseenyydte bolhon gol berxeşeelnyyd xadaa Fraanca ba Itaa i xojoroi xoorondoxi xarilsaan tuxai asuudalda garhan baina geze hanaxaar bolno. Myssoliini bolbol eeriingee byxii eriltenyydiiji dabtahan baina".

* *
*

Riim, janvaariiin 13. (TASS). Ysegelder, Çemberleeniiji ydeşelseze Riim oşoldohon, angliiiska çinoovniguudai negen xadaa, Riimdexi gadaadiin zurnaliistnuudta iigeze xelehen baina: „Janvaariiin" 19-nei yder Çemberl en ba Galifaaks, Myssoliini ba Çiaano gegşedei xoorondo bolhon xojordoxi beseede bolbol nege çaas 15 minuuta soo yrgelze ehen baina. Myssoliini ba Çiaano bolbol eldebiin jevropeiske probleemenyyd te Itaaliiin jamaraar xandaz baihaniiji xelebe. Çemberleen ba Galifaans bolbol angliiiska yzel bodoliiji xelebed. Angliiiska miniistrnyyd bolbol Eraancatai xeereldexiiji guiza Itaalida xandabagyi. Italьjaancanuud bol bol ene asuudalda xabaaraxiij Aanglida bahal xandabagyi Oficiaalьna xelseenyyd dyyree."

Zurnaliistnuudai asuudalda xariuu bolgon, angliiiska çinoovnig iigeze nemebe: „Angliiiska miniistrnyyd bolbol italьjaanska pozliciiji hain oilgozo abaa Myssoliini bolbol Ispaanihaa eehediingee volontioornuudiiji gederge duudaxa jamarş naidabari ygeegyi. Çemberleen bolbol Fraancatai xehen sojuuzna doogovoroo ebdee geze toolo xoor tiime jyyş xeleegyi."

* *
*

Riim, janvaariin 14. (TASS) Sefaani aagenstvo bolbol aanglo-italьjaanska xelseenyyd tuxai iime oficiaalьna medeeseliiji tunxaglaba:

„Myssoliini ba Çemberleen xojoroi xoorondoxi beseede soo ulasxoorondiin gol şuxala asuudalnuud ba xojor impeerinyydei xoorondoxi xarilsaanuud zybşegdehen baina. 1938 onoi apreeliiin 16-nai paaktiin dyyxeer, ene xojor gyrenyydei xoorondoxi xarilsaaji xygzyylxe hanalnuudaa xojor talahaa ba'alan xelsehen bainad. Eneentei xamta, ene paakt ar xaraalagdahan, xelseeji bolxo zergeerenь şamduulxa geze xelsegdebe."

Galifaaks Riimdexi francuuzska ba amerikaanska posoolnuudtai beseede xebe

Pariiz, janvaariiin 13. (TASS). Myneeder, Riimde baigaa angliiiska miniistr Galifaaks bolbol francuuzska posool Fransyaa Poonsetei uulzahan ba angliiiska—italьjaanska miniistrnyydei xoorondo xelsegdehen xelseenei udxiiji medeesehen baina.

Udaanь, Galifaaks bolbol amerikaanska posooltoi uulzahan ba riimske xelsenyydei udxiiji medeesehen baina.

Italьjaanska seregyyd francauzska somaaliiin xile deere

Loondon, janvaariiin 13. (TASS). Reiter aagenstviin Dzibytiihee medeesehenei johoor, Francuuzska Somaaliiin xile şadar italьjaanska seregyyd sugluulagdaa. Xeden olon italьjaanska seregyyd Xaade le Gyybo goorodoi raioondo jiree. Tyzeemne seregyyd bolbol tyzeemne koorpysiiji dyyrgexiin tulada jireze baina.

XYNDE PROMIIŞLENNOSTIIIN ARADAI KOMISSAARAI

PRIKAAZ

(№ 15)

1939 onoi janvaariiin 13.

„AZALAI DISCIPLIINIIJI GURIMŞUULXA, GYRENEI SOCIAALЬNA STRAXOVAANHIN PRAAKTIKIIJI HAIZARUULXA BA ENE XEREGTE MEXE GOXO XELGETEI TEMESEXE XEMZEE JABUULGANUUD" TUXAI, SSSR-ei SNK, BK (b) P-iin CK BA PSBCS-ei 1938 ONOI DEKAABRIIIN 28-nai YDEREI TOGTOOLOI XYNDE PROMIIŞLENNOSTIIIN PREDPRIJAATINUUD DEERE GYISEDXEGDEZE BAIHANAI JABASA TUXAI

Togtooloi gyisedxeliiji şalgaza yzexede jyy xaruulaab gexede, Narkomtiazproomoi zarim predprijaatinuud ba yçrezdeeninyyd deere tus togtooliiji bejelyylge bolbol azalai discipliiniiji haizaruulhan ba progyylьnyydiiji yseervylhen bolboş, ceexnyyd, predprijaatinuud ba yçrezdeeninyvdei xytelberilegşedei zarimanь, SSSR-ei SNK, BK (b) P-iin CK ba PSBCS ei togtooliiji ynen sexe gyisedxexiin xoinohoo orolsoogyi, progyylьşçigyydte ba azalai discipliin ebdegşedte, togtool soo zaagdahan xemzeenyydiiji xer gleegyi. Tiin, zarim jaligyi xytelberilegşed bolbol progyylьşçigyydiiji gargaxahaa aidag. Tedener xadaa progyylьşçigiiji gargaxahaa, xydelmeriiin xysende berxeşeeltei jabadal toxiooldoxo geze buruu ba vreedneer hanadag. Progyylьşçigyydiiji daldalxa ba geegdegşedte eldeb „xyndete" şaltagaan bederexe jabadal yşeel bii.

Zarim predprijaatinuud deere xydelmeridee jirehenei ba xydelmerihee oşohonoi yçood, ilangajaa hyniiin smeenenyydte, xangaltagyi tabigdaa. „Proletaari" geze ceement e zavood deere (Noovorossiiiska), Liisьkenskede (Uraal) janvaariiin 8 xyrter geegdelei byridxel haisa tabigdaagyi

Kiirovei neremzete makeejevske metallurgiiçeske zavood deere (azal organizovaalxa otdeelei naçaalьnig Siveerski) byridxel bolbol ton muuzaar tabigdahan bygeed, tiimehee, xedii xyn progyyl xeheniinь gurba xonohon xoino medeetei boldog. Zişeelxede, janvaariiin 11-de, xedii xyn janvaariiin 9-de geezdeheniinь, medegdexegyi baigaa. Stalinogoorsko kombinaadta ydeşiin ba hyniiin smeenenyydte byridxelei tylee xariuusalgata nuur baixagyi.

Zarim predprijaatinuud ba yçrezdeeninyydte xydelmeriiiji sag bolzor soonь exilxe jabadal xangagdaadyi. Zarim xydelmerişen ba albaxaagşa i bolbol sag soogoo ji eze, registraacada orohon bolboş, xydelmeridee (ceex ba zaboojedei jaaranagyi. Xydelmeriiin sagta ceex, koridoornuudaar zugaalza jabadag. Nyyrehe maltaxa plaanai gyisedxeliiji tahalduulagşa, „Soveetskyygolь" treestiin (Donbaass) olonxi şaaxtnuudta xydelmerişediinь, tyryyşiingee smeenede, zurgaan çaasai orondo, 4-5 çaas le bytemzeteigeer xydelmerildeg. Donsoodoi ximilçeske zavood deere, ilangaja sodovoi ceex soo, yderei alişji sagtanь haa, xydelmerihee tahaldaza 5-10 xynyyd xereggyi zaiza jabadag.

Kaarl Liibknektiin neremzete, metallurgiiçeske zavood deere, „Kyibeşevyygolь" treestiin № 8 şaaxtda, Ilьjiiçiin neremzete, tymerei ryydniig deere praviitelьstviin togtooliiji gyisedxelgyi baihiinь todoruulza, **zaxirxamai** xadaa:

1.

Kaarl Liibkniiktiin neremzete metallurgiiçeske zavood tuşaa:

a). Progyylьşçigyydiiji (xojor sleesarьnuud Demiidov ba Sergyyn gegşediiji ba maşiniistda tuhalagşa Drygiininiiji) daldalhanainь ba zakoonoor xaraaşalagdahan xemzeenyydiiji abaagyinь tylee tymer zamai depoogoi naçaalьnig Boriisoviiji—xydelmerihээnь gargaxa ba syydte ygexe.

b). Marteenovske ceexiin naçaalьnig Ryydiniiji, dekaabriiin 28-nai togtooloor xaraaşalagdahan xemzeenyydiiji abaagyi deereheenь, ceexiin naçaalьnigai xydelmerihee gargaza, baga tuşaalda oruulxa.

c) Zavoodoi direektor Fooşindo progyylьşçigyydte ba tedeniiji daldalagşadta xemzee abaagyinь tylee—viigovor, duradxaltaigaar sonosxoxo.

2

„Kyibeşevyygoliiin" treestiin № 8 şaaxt tuşaa:

a). Janvaariiin 3, 4 ba 8 ydernyydte progyyl xehen, ene şaaxtiin elektrosleesarь Myktaatna ba janvaariiin 5-haa 8 xyrter progyyl xehen Lykiin gegşediiji xydelmeridenь tabixa geze bişegdemel zaxiraltа ygeheneinь tylee, şaaxtiiji erxilegşiin orologşo Bereezniiji — xydelmerihээnь gargaxa ba syydte ygexe.

b). Progyylьşçigyydte ba tedeniiji daldalagşadta xemzee abaagyinь tylee № 8 şaaxtiiji erxilegşe Deelьnikovte, eneenhee xoişodoo azalai discipliin tuxai togtooliiji ebdexe jabadal gargaa haa xydelmerihee gargaza, syydte ygtexe tuxai duradxaltaigaar, viigovor sonosxoxo.

3.

Ilьjiiçiin neremzete tymerei rydniig (Krivoroozьje) tuşaa:

a). Gargalgiin zapiiske ygeze progyylьşçigyydiiji daldalhanainь tylee, tus şaaxtiin uçaastogai naçaalьnig Zoot Sliyysaride—xatuu viigovor duradxaltaigaar sonosxoxo.

b). Praviitelьstviin togtooliiji zorioon gyisedxeegyi ba progyylьşçigyydte xemzee abaagyinь tylee, Ilьjiiçiin neremzete rydoypravleeniiin erxilegşe Limoonçenkiiji ba kapitaalьna bariilganuudai otdeelei naçaalьnig Volooşiniiji—xydelmerihээnь gargaxa ba syydte ygexe.

Narkomtiazproom bolbol predpriiaatinuud, ceexnyyd, kombinaaduud, treestnyydei byxii xytelberilegşedte zaaxanь xadaa, tedenerei ton şuxala ujaiga bolbol dekaabriiin 28-nai yderei togtooliiji gyisedxexiin tylee yderbyriiin sagyrgelziin temesel bolno. Tereentei negen xamta tedenerte uridşalan duradxaxanь xadaa, ene togtooliiji ebdehenei tylee NKTP bolbol azalai discipliin ebdegşediiji daldalagşad geze, zakoonoor togtoogdohon xem eenyydiiji, xydelmerihээnь gargaza, syydte ygexe xyrter xemzee abxa baina.

Xynde Promiişlennostiiin Aradai Komissaar

L. KAGANOOVIÇ.

BK(b) P-iin CK ba SSSR-ei SNK bolbol xynzonoi peerepisiiin xydelmerişedei ene byxearadai xeregiiji bejelyylxe jabadalda tuhalxiiji byxii partiilina ba partiilina bişe bolьşeviigyydiiji, SSSR-ei byxii graaždanguudiiji uriaalana.

(BK (b) Paartiiin Centraalьna Komiteed, SSSR-ei Aradai Komissaarnarai Soveedei xendalgaлaa)

Xojor peerepisь, xojor epooxo

Myneeder, 1939 onoi janvaariiin 17-do manai aguu jixe oron dotor xynzonoi Byxesojuuzna peerepisь exilbe. Ene peerepisь xadaa Aguu jixe Oktiaabrьska socialiis revoliyycehee xoişonxi manai oronoi gaixamşag jixenyyd urgaltanuudiiji xaruulxa baina. Ene peerepisь xadaa xydelmerişen ba tariaaşanai socialiis gyrenei saaşadaa ulam xygžexe jabadalda ton ynetei ba şuxala materiaal ygexe, gyrenei udxaşanartai xereg myn.

Mynee bolzo baigaa peerepisьte beledxelde byxii arad xabaadalsaa.

Bi xadaa eneenei urda tee, caarska Rossiiin yjede, 1897 ondo peerepisьte orohon bainab. Tiigeed, tere peerepisiiiji myneenei peerepisьtei sasuulža yzexee hananab.

Tere yjede, kapitaliizmiin epooxodo bolhon peerepisь ba myneenei, socialiis epooxiin peerepisь xojoroi xoorondo jamar jixe ilgaa baina geeşeb!

1939 onoi peerepisьte ugaa jixe beledxelei xydelmeri jabuulagdaa. Peerepisiiiji xytelberilexe ba tereniiji yngergexe kaadranuud nariaar şilegdehen ba beledxegdehen baina. Peerepiciiin talaar xynzonoi dunda ton yrgen xydelmeri jabuulagdaa.

Ene peerepisьte beledxelei yjede bi xadaa (mynee 70 nahataib) agitaator jabaab. Eeriingee xydelmerişedei dunda agitaaca jabuulxahaa gadana, eeriingee organizaaciin podşeefne Priigorodno raioonoi, Gyrylьbiiin selьsoveedei „Rabootnig" kolxoozoi kolxoožniguudai dunda agitacioonno xydelmeri jabuulhan bainab

Teed, iime xydelmeri xadaa caarska Rossiiin yjede bolhon peerepisiiin talaar jabuulagdaagyi hen. Xynzonoi spiisog zarimdaa oroidooşji şalgagdadagyi baigaa. Peerepisiiin xeregiiji zeemske naçaalьniguud xytelberildeg hen. Tereenhee gadana, xynzon xadaa peerepisьte beledxelde xabaadaxahaa baitagai tereenhee aidag, hyrdedeg baigaa belei.

Manai oron dotor soveed zasagai yjede bolhon ugaa jixenyyd xubilaltanuudiiji xaruulxiin tula bi eer deeree žişee abža xelexemni.

Bi xadaa 1897 onoi peerepisiin yjede, Buriaad-Mongoldo Petroovsko zavoodoi prokaatna ceexte xydelmerildeg baigaa hem. Xydelmeriiin yder ton uta—12-14 çaas baigşa belei. Haradaa jixel boloo haa 14-15 tyxerig xylehe abagşa hem. Hurguulida huraxa, eeriingee kylьtyyrne xemžee deeşelyylxem gexiin argagyi baigşa hen. Tereneigee hyyleer Ulaan-Ydiin depoodo xydelmerilhen bainab.

Aguu jixe Oktiaabrьska revoliyyciin hyyleer, graždaan daindа xabaadalsahan ba 1919 ondo Byxesojuuzna kommuniis paartiiin zergede orohon bainab.

Ene yjehee xoişo minii azabaidalda şine xuudahan neegdehen baina. Bi xadaa erdemde huraxa argatai bolzo, eeree graamotna boloo hem.

Bajan, žargaltai huunab daa. Xybyyd, basagad ba aşanartaib. Tedemni bultadaa hurguulida huraža erdemtei bolhon baina. Minii jixe xybyyn deede erdemtei, basagamni dunda erdemtei.

Mynee bi xadaa „Byxesojuuzna Kommuniis (bolьşeviigyydei) paartiiin istooriiin xuriaangii kyyrsiiji samostojaatelьna yzeže bainab.

Mynee bi xedii ynder nahatai bolboşji haa, xydelmerilheer bainab. Manai orondo, zol žargalai orondo xydelmerigyi baixa geeşe ton eşxebter baina. Xyl deeree jabaža baihan sagtaa xydelmeriee orxixogyib.

Iime xubilalta gansaxan minii azabaidalda boloo bişe, xarin manai aguu jixe socialiis exe oronoi byxii azalşadai azabaidalda myn le iimenyyd xubilaltanuud bolhon baina. Azalşadai kylьtyyrne erilte ugaa jixeer urgaa, aradai soznaatelьnostь urgaa.

Myneeder exilhen peerepisь xadaa ene byxii urgaltanuudiiji xaruulxa baina. Ene peerepisь xadaa manai socialiis oronoi saaşadaa xygžexe jabadalda ugaa jixe udxaşanartai baina.

I. M. DORBIININ

Burmontoorgiin oovoşçexraniilişçiin erxilegşiin orolog şo.

Minii xyndete zorilgo

Myneeder exilhen xynzonoi byxesojuuzna peerepisь bolbol manai politiçeske, ekonomiiçeske ba kylьtyyrne azabaidalai ugaa jixe rooliiiji xaruulxa baina. Peerepisiiin beledxelgede manai oronoi azalşad bolbol ton jixe soznaatelьnaar ba aktiivnaar ugtaža jrehen baina. Ene aguu jixe xereg bolbol manai byxii partiiina, ba partiiina bişe bolьşeviigyydie ton jixe xariuusalgiiji daalgana. Peerepisiiiji žişeete hainaar ba amžaltataigaar yngergexe jabadalda xynzonoi byridxeliiji todo honoroor, negeş alduugyigeer xeže, xyn byxeniiji peerepisьte 100 proceent xabaaduulxa—ene jixe zorilgo xadaa manai partiiina ba soveedske organizaacanuud bolon partiiina ba partiiina bişe bolьşeviigyydiiji, byxii azalşadiiji ujalgalhan baina.

Peerepisiiin talaar Ulaan-Ydiin № 7 instryyktorske uçaastogta manai narkomzdraavai kollektiiv bexižyylegdehen baigaa. Ene uçaastog deere manai organizaaca bolbol 35 agitaatornuudiiji tus byri žernyydte xubaaža, azalşadiiji peerepisiiin udxa şanartai tanilsuulxa xydelmeri yrgeneer jabuulagdahan baina. Agitaatornuudai dunda erxim otliiçnoor xydelmerilehen nyxedyyd olon bii, gebeş, myn dutuu dundanuud tyryyşiin udaa oairaldahan baina. Teed ede dutuu dundanuudiiji tere dariı usadxaža, beledxelei ba yçood xelgiingee bolon byxii beledxelei talaar xydelmeri janvaariiin 14-de dyyrgegdee.

Bi bolbol peerepisь tuxai maassova-oilguulamžiin xydelmeriiin talaar agitaatornuudaar xydelmerileže, tedenei xydelmeriiiji şalgaža, uçaastogaigaa ailnuudta jabaža dyyrgehen baigaab. Tiixede manai uçaastogai azalşad xadaa peerepisiiiji ton xaluunaar ugtaba.

Socializmiin orondo xynzonoi kylьtyyre-gegeerel xadaa gaixamşag jixeer urgaa. Eneen tuxai negen faakt žişee bolgon xaruulxada, bi bolbol ygeitei buriaadai basagan baiža, 20 naha xyrteree yzeg bişeg medexegyi, xynei barlag bolzo jabahanaa, mynee bolxodo feelьdşer-akyşeerke bolzo, soveed mediciiniin xydelmerilegşe xyrteree urgaab.

Mynee yngergegdehen peerepisьte eeriingee uçaastogoi azalşadiiji 100 proceent xabaaduulan, ene xyndete zorilgiiji žişeeteer dyyrgexe minii zorilgo baina.

Diilekovaa.

BMASSR-ei Narkomzdraavai partoorg.

Peerepisiiji žişeete hainaar yngergexeb

Xynzonoi byxesojuuzna peerepis bolbol SSSR-te socializmiin ilahanai rezylьtaadiiji, soveed aradai amagalan baidal ba kylьtyyriin debžen urgahiiji, manai zolto aradai yseltiiji, todoor xaruulxa baina geže bygedende elī.

Bi bolbol 4-xi perepisnoi uçaastogta instryyktor-kontroliooroor xydelmerilže baixa zuuraa, eeriingee uçaastogai byxii gerei ezedei spiiseg şalgahan ba tedeenei dunda peerepisiiin tuxai oilguulxa eldeb seedenyydiji xehen bainam.

Peerepisьte aktiivnaar xabaadaxa, peerepisьne liistiin byxii asuudalnuudta todo ba xysed xariuu ygelge—bidenei graždaanska ujalga geže minii uçaastogai zon bygede medexe boloo. Azalşad xadaa peerepisьte jixe honirxoltoigoor, jixe serьjooznoor xandana.

Iigeed baixada, eehediingee uçaastogai negeş xyniiji proopusk xengyigeer, negeş alduugyigeer peerepisiiiji yngergexe—egeel xariuusalgata etaap tulaža jrebe. Bidener xadaa ene xyndete, ene xar uusalgata xydelmeriiiji erxim hainaar yngergexiin tulada, eehed xoorondoo socialiis sorevnovaani batalaža, ene xeregte exilen orobobdi.

Xynzonoi Byxesojuuzna peerepisiiji yngergexe tuxai BK(b) P-iin CK-ei ba SSR Sojuuzai SVK-ei xandalgiiji erxim xydelmerieeree xariuulxab.

I. V. Popoov

4-dexi perepisnoi otdeelei instryyktor—kontrolioor

Jixe honirxoltoigoor ugtaxam

1939 onoi janvaariiin 17-hoo exilže yngergegdexee baigaa, xynzonoi byxesojuuzna peerepisiiin ugaa jixe politiiçeske ba azaxiin udxaşanartaijinь manai soveed oronoi byxii graždaanuud oilgodog ba ene peeripisiiji žişeete hainaar yngergexiiji xysene.

Bi xadaa BK(b) P-iin Centraalьna Komiteed ba soveed praviitelьstviin eriltiiji negeşji dutuugyigeer gyisedxexiin tula, xynzonoi aguu jixe byridxelei ugaa jixe politiiçeske ba azaxiin udxaşanariiji eeree hainaar oilgohon ba huragşadtaa xeleže ygehen bainam.

1939 onoi xynzonoi peerepisь bolbol staalinska taban žilnyydei torşo soo manai oron soo bolhon aguu jixe istoriiçeske xubilaltanuudiiji ba xynzonoi kylьtyyrne xemžeenyydei debžeže baihiiji xarakterizovaalhan baixa tula, negeş proopyske negeş alduu xengyi yngergexe johotoibdi.

Bi bolbol perepisьnoi liistnyydei grafaanuudta bişegdexe 16 asuudalnuudta ton zybeer xariuu ygexeer belen baixab. Myn eeriingee gertexiniiji ba huragşadiiji negeş xyniiji orxingyi ba alduu xengyi bişyylxiiji oroldoxob.

Bajaanova.

Xydelmeriee zybeer tabihan instryyktor

Janvaariiin 17-hoo 23 boltor bolxoo baigaa, xynzonoi Byxesojuuzna peerepisь bolbol halbarža baigaa soveed oronoi urgaltada ton jixe şuxala rooli iji daana. Ene xadaa ugaa jixe politiiçeske ba azaxiin udxaşanartai xereg myn.

Ulaan-Yde goorodoi gurbadaxi peerepisьn otdeelde 7 instryyktorske uçaastoguud bii jym. Tereenei 1-dexi uçaastogoi instryyktor nyx. V. Bodoonov bolbol eeriingee uçaastogoi xydelmeriiiji ton operatiivnaar xytelberileдeg. Uçaastogonь xadaa xynzonoi peerepisiiiji dyyren ba gyisedeer yngergexiin tylee maassova-politiiçeske xydelmeriiiji yrgeneer jabuulža baihan 5 sçoodçiguudtai ba xede xeden propagandiistnuudtai jym. Tedener bolbol janvaariiin 12-hoo 16 boltor ger baira byxende jabaža, peerepisiiin udxaşanar ba aşa tuhiiji oilguulhan baigaad. Sçoodçiguudanь ton jixe disciplinetei. Edeende nyx. Bodoonov sag yrgelže anxaralaa tabidag. Tus uçaastogai byxii peerepisьne personaal bolbol perepisnoi liist ba nemelte materiaalnuudiiji dyyrgexe instryykcetei xysed tanil baina. Xynzonoi spisog soo proopusk ba alduunuud baixagyi. Sçoodçiguudai eehediingee uçaastogiiji haisa medexe.

Uçaastog deerexi xynzon xadaa perepisnoi liistede baigaa asuudalnuudtai xysed tanil ba zybeer xariuu ygeže şadaxa bolhon baina.

— Negeş proopusk ba alduugyigeer peerepisiiiji yngergelge—xamagai tyryyn bidener, peerepisьne xydelmerilegşedei, partiiina ba soveed organizaacanuudai, byxii graaždanuudai aldar soliin xereg baina. Tiin bidener, eehediin žişeete hain xydelmeriiin yndehe huuri deere ene zorilgiji gyisedxeže şadaxabdi,—geže nyxer Bodoonov medyylne.

D. DAMBAAJEV.

Peerepisьte xabaadaagyi negeş xyn ylexe johogyi

Manai exe oron—SSSR-te socialiis oobşçestvo baiguulxa jabadalai gol şuxala zyil xadžaa yçood baixa tuladanь, myneeder—1939 onoi janvaariiin 17-do exilxe xynzonoi Byxesojuuzna peerepisь xadaa politiiçeske udxaşanartai gyrenei xereg bolxo baina.

1897 ondo, bi tiixede 24 nahatai jabaaham, caarska rossiiin xynzonoi peerepisь bolhon baina. Ene peerepisь bolbol dain sereg yydxexe ba eksploataacajaa ulam jixedxexe, iimerxyy zorilgotoi peerepisь baihan jym. Iimeheenь xydelmerişedei ba tariaaşadai peerepisьte xabaadalsaxa jamarji iniciatiiv baigaagyi hen.

Mynee manai aguu jixe soveed aradai yngergexejee baigaa, xynzonoi Byxesojuuzna peerepisь xadaa urda boldog peerepisьnyydhee ton ondoo peerepisь geeşe. „Delxei deere egeeл ynetei kapitaalnuud—xynyyd, kaadrnuud" geže nyxer Staalin xelehen baina. Teed, manai soveed oron xadaa ene ynetei kapitaalnuud—xynyyd, kaadrnuudai yçoodiiji abxanь geeşe, tiimehee, peerepisьte xabaadaagyi negeş xyn ylexe johogyi.

V. I. PANOOV.

Selengiin uhan zamai traansportiin maliaarna ceexiin xydelmerişe.

BK(b) P-iin istooriiiji yzegşedte tuhalamža

MOROOZOVSKA STAAÇKA

Rossiiido krepostnoi erxiiji buliuulhanai hyyleer (1861 on) promışlenne kapitaliizm xadaa tyrgeer xygžeže exilhen baina. 70-aad onuudta zaluu orod xydelmerişen angi hereže ba kapitaliistnartai temesel jabuulža exilee hen. 1870 ondo eksploataaciin şanga xatuugaar, eehediingee polozeeniiin on muudahanhaa saarha gargadag Peterbyyrgske Neevskiin faabrikiin xydelmerişed zavastovaalhan baina. Hyyleerenь žil bolood, Peterbyyrgiin Kreingoolьmske manyfaktyyrada zabastoovka bolhon jym. Ede zabastoovkanuudiiji daxaža xede xeden bişe zabastoovkanuud bolhon baigaa.

Xydelmerişedei ede byxii tyryyşiin vestypleeninyydei xaraakterne ilgaanь xadaa, edenei stixiiine, oboroniitelьne xaraakteriinь ba organizoovannostьgyinь bolno.

1875 ondo Odeessede „Urda Rossiiin xydelmerişenei sojuuz" geže exin tyryyşiin organizaaca bii bolhon jym. Tus organizaaca bolbol urda Rossiiin xydelmerişediiji kapitaliizmtai temesexiin tula negedxexiiji xysee hen. Ene xydelmerişedei organizaaciiji carizmiin buta soxihon jabadal bolbol, tedende eeriingee deejatelьnostiiiji jixeer delgeryylxe argiinь ygeegyi baigaa. 1878 ondo Peterbyyrgde xydelmerişed stoliaar Stepaan Xaltyyrin ba sleesarь Viiktor Obnoorski gegşedeer tolgoilogdohon „Orodoi xydelmerişedei xoito sojuuz" geže xojordoxi organizaaca bii boloo hen. Ene organizaaca bolbol staaçkanuudta xabaadahan ba Peterbyyrgiin xydelmerişedei kapitaliizmtai temesexe jabadaliinь xytelberilehen baina.

Peterbyyrgdexi staaçkanuud urdiinxihaa byri organizoovanno xaraaktertai bolhon baigaa: xydelmerişed eehediingee ekonomiiçeske eriltenyydiiji organizoovannoor tabiža, tedeneegee tula urdiinxihaa xatuu şangaar temesedeg boloo. Anxa tyryyn xydelmerişedei dunda tedenei temeselei udxa şanarai tuxai proklamaacanuud bii bolhon jym. Xydelmerişedei maassada nyxedei sedxil niilxii hanal bodol xatuugaar bexižee hen.

Caarska praviitelьstvo bolbol staaçkanuudta aktiivnaar xabaadagşadiiji xatuu şangaar daran halgaagaa hen. Xeden zuun staaçeçniguud tyrmenyydte xajagdaža, kaatorgada jabuulagdahan baigaa. 1879 ondo zabastoovkada xabaadahanai tula Sibiirь sylegdehen tkaaç Piootr Moiseejenko bolbol caarska xiudalgiin žeertviin negeniinь bolno.

Piootr Moiseejenko bolbol 1883 ondo sylelgehee busaža jireed, Oreexove-Zyyjevdexi Moroozovoi faabrikada xydelxee orohon ba ende Savva Moroozovoi xybyynde xabaatai Nikoolьska manyfaktyyrada bolhon aldarta staaçkiin organizaatoriinь ba xytelberilegşenь boloo hen.

Moroozovska staaçkiin nereer Rossiiin xydelmerişinei xydeleenei istoorido orohon ene staaçka xadaa xydelmereşen angiin organizoovanno bişe, stixiino vestypleeninyydhee organizoovanno staaçleçno temeselde oroxiinь erejeltiin pyynktenь bolhon jym.

Ene staaçka bolbol xydelmerişedei materiaalьna polozeeniiin erid muudahanhaanь bii boloo hen. V. I. Leenin eeriingee „ştraafuud geeşe jyyb?" geže kniige soo Nikoolьske manyfaktyyriin xydelmerişedei polozeeni tuxai iigeže bişee:

„1882 onhoo Moroozov bolbol tylelgee xoroožo exilhen ba 1884 on xyrter taba udaa xoroohon baina. Tiixiinь xazuugaar ştraafuudiinь erid ba erid xatuu bolhon baigaa: byxii faabrika deeree ştraafnuudiinь zaarabotne xylehenei dyrbenei negen şaxuu (zarabootanno tyxerigeinь 24 mynge) boldog, xarin zarьmandaa zarima xydelmerişedei zaarabotna xylhenei xaxadiinş xyrter ştraaf boldog baigaa". (Leenin, t. I, n. 367).

Faabrika deeree zaarabotna xyleheniinь haradaa nege daxin ygtedeg ba tiimehee bylenertei xydelmerişed bolbol kontooroi bişelgeer fabriiçne laavkahaa ediee xool krediideer abadag baigaa. Fabriiçne laavkanuudaiinь prodyyktnyyd xeeeş şanar muutai ba aixabtar ynder senteigeer xudaldadag baidag hen.

Moroozovska manyfaktyyriin xydelmerişed ene elite tonuuliiji teseže jadaad, staaçka sonosxohon baigaa. Staaçeçniguudiiji Piootr Moiseejenko, lykaa Ivanoov (Abraamenko) ba Vasiili Voolkov gegşed tolgoiloo hen.

Revoliycioonno oopedtoi bolhon xydelmerişedei ene gryyppe bolbol janvaariiin 5-da Oreexovo-Zyyjevdexi traktiirnuudai negen soo 70 xydelmerişediiji sugluulhan baigaa. Suglaaniinь xadaa staaçkiin tuxai asuudal zybşeed, janvaariiin 7-do staaçkiiji exilexe geže şiidxehen jym. Myn iime suglaan ygleederiinşji yngergegdehen baigaa. Ene şiidxeberiinь ygleegyyrenь faabrikiin direek or Diaanovto medegdee hen. Diaanov bolbol staaçka bolgoxogyin tula morinoi dvooroi xaraxydelmerişed ba torfiaaniguudhaa şiidam ba loomoor zebsegiegdehen xaruul faabrikiingaa yyden byxende tabixiiji zaxirhan baigaa. Tedende xadaa oroxo yydende xyniiji suglaruulxagyi, xydelmerişediiji faabrikiin bairada yldexiiji zaxiragdahan baigaa. Iigeže Diaanov bolbol zabastoovkiiji tahalduulxiiji xysee jym. Piootr Moiseejenko bolbol faabrikada niuusaar orohon ba tende baihan byxii xydelmerişediiji gazaa garxiinь uriaalhan baina. Tyryyşeer tkaaçuud xoinohoonь priadiilьşçigyyd garaa hen. Edener zebsegiegdehen xaruuliinь tyrgeer yldežerxiood, xojor gryyppe bolžo taharaad, fabriiçne poseelkiingoo glaavne yylicenyydeer jabaahen.

Faabrikiin direektor Diaanov xadaa Vladiimirske gybernaatorhaa (tere yjede Oreexovo Zyyjeve Vladiimirske gybeerniin sostaavta baigaa) ba isp raavnighaa telegraafaar tuhalamža erihen jym. Gybernaator bolbol eeree niuuraaraa zavodaarmske ypravleeniiin naçaalьnig ba prokyroor xojortoi dyrben roota soldaaduudtaigaa staaçkiiji daraxa geže garahan baigaa. Gyberaator Oreexovo Zyyjev jireed, tedenertei xelseexexiin tula xydelmerişenei kazaarma byxenhee tyleelegşediiji oloxiinь erihen jym. Eneende buugaar tuuža 60 xyniiji asaraža ygee hen. Gybernaator bolbol jiregşedhee zabastoovkiin şaltagaan tuxai asuuhan jym. Jiregşedei dunda baigaa Vasiili Voolkov bolbol, ştraafuud ba ynder rasceenkiiji boliuulža, xydelmerişediiji doromžolon bahadag administraatornuudiiji žuramtai bolgoogyi sagtanь, xydelmerişed staaçkanuudaa tahalduulxagyi geže zorimgoi ba erideer medyylee. Gybernaator bolbol ede byxenei tuxai Moroozovtoi xelsexeb geže mexelen xelehen baigaa. Udaaşgyi xydelmerişed administraaciiin sonosxoihoo fabrikaant bolbol edenei eriltenyydiiji xangaxagyi, gansal hyylşiin gurban hariin ştraafuudiiji busaaxiiji zybşeegee geže medee. Fabrikaant Moroozovai ede ysloovinuudiinь xydelmerişediiji gynzegiigeer zebyyr xyylee hen. Janvaariin 9-de staaçeçniguud bolbol fabrikaantiin ysloovinuudiiji zybşeeže abxagyi gehen eehediingee xatuugai „sonosxolnuudiiji" niaahan baigaa.

Ene yder sergyydtei, staaçeçniguudai tyryyşiin tulaldaan boloo. Ygleegyyrenь xydelmerişed yylicede garaad, faabrikiin şirdelgiin tahagai xydelže baihiinь medeed, ene predaatelьstvodo gynzegiigeer zebyyrxeže. streikbreexernyydei baihan bairada oytelže oşood, tereeniiji kirpiişe ba şuluunuudaar şidehen baixa jym. Duudaža asarhan seregyydiinь suglaihan xydelmerişediiji yldentaraabaşji, xari naçaalьstvenь şirdelgiin tahagaiş xydelxiiji boliuulhan baigaa.

Gybernaator bolbol xydelmerişedei ypolnomooçennyydiiji daxin eertee duudaža asaruulhan jym. Vozaaguudaa provokaacada ba aarestada uruulxagyin tula staaçeçniguud byxii maassaaraa xelsexee oşoxo geže şiidxehen baigaa. Janvaariiin 10-nai ygleegyyr xazaarma byxende miiting bolžo, tereen deere staaçkiin vozaaguud bolbol xydelmerişediiji eehediingee eriltenyydiiji xatuu şangaar xamagaalxiiji uriaa hen. Yder

Yrgelželelenь 3-daxi niuurta

P A R T I I I N A A Ž A B A I D A L

Erxim xynyydiiji paartida aktiivnaar şilen abxa

ngiin paroxoodstviin polit- ei xytelberide şurgaad bai- eliryylegdehen aradai ca- xaarov, Saveelьjev ba bişed paartiin urgaltiin asuuda- znaatelьna johoor xoiş baihan baigaa. Enenei taadta ene organizaacada iin urgalta ton baga bai- aina.

eş, paroxoodstviin kom- tnuud bolbol BK(b) P-iin sexe xytelberieer, ede bulainuudiiji butasoxin zeze şadaa. Edenei bodo- uraaraa barigdaza, xehen elьstviinь toboiso eli bo- baixada, paroxoodstviin ganizaaca byxii deere, xehen vrediitelьstviin ongiiji usadxaxiin xoino- rohon baina.

nee zarim exin partorga- anuud bolbol paartida ji xysegşed byxende, in- yaalьna xandalga erid sa- urgaltiin rezeervenyydtei ixa xydelmerlee nelieed- aizaruulhan baina.

eenь, zavoodoi exin par- nizaaca (Partoorg nyxer marioov) zavoodaigaa er- ba şalgagdamal 11 xyniiji iin çleen ba kandidaadta n baina. Ede abtagşadai xidanь yiledberiiin tyryy yd—udaarniguud, staxaa- uud bolno. Enenei toodo: r L.D. Ilьiin (mynee taa- çigaar xydelmerilne), noor- 200 proceenthoo ylyy gedeg nyxer Panoov, na- aciin plaaniiji 135 proc. gehen nyxer Xaritoonov ed orono. Mynee paartida oor yşee 9 xyn beledxeze a.

rtiiina bişe aktiivuudai xe- olon baibaşji, ene exin par- torganizaaca xadaa edenei edie- ne-politiiçeske talaar xymyyze- xe xeregtenь anxaralaa xysed tabiaagyi baihaniijinь temdeg- lexe xeregtei. Basseiniin xede xeden partorganizaacanuud bol- bol partiiina xydelmeride daisa- taar xegdehen vrediitelьstviin xoişolongiiji likvidaacalxa ta- laar teseşegyi bespeeçnostь gar- gana. Priistaniin exin partor- ganizaaca yngeregşe zilei aav- gust harahaa xoişo miil 8 xy- niiji paartida abaa. Myn, yp- ravleeniiin dergedexi exin par- organizaaca (partoorg nyxer Myyrin) bolbol byxii 1938 on soo 6 xyniiji abahanşihaanь, edenerenь bygede 4-dexi kate- gooriiin xynyyd baixa jym. Myn, bişeş organizaacacuud iime baidaltai.

Partoorgnuud bolbol maassatai yderbyri barisaatai baiza, tede- nei erximyydei toohoo paar- tiiin zergede abxa xydelmeri yrgeneer jabuulxa zorilgo ur- daa tabixa johotoi. Gebeş, bide bolbol paartida abxiingaa ur- datee, paartida oroxiiji xyseg- şedtei, ilangajaa tedenei mark- siizm-leniniizmiin teoorioor be- jee zebseglexe jabadaldanь tu- halxa, tedenertei yderbyri ese- şegyigeer xydelmerilxe joho- tobdi.

Exin partiiina organizaaca- nuudai byxii xydelmeri bolbol edener xaişan geze urgaza ba yrgen maassatai xolboogoo ja- maraar bexizyylneb, edener xaişan geze kommuniizmiin xe- regte eses xyrteree preedanne erxim, şalgagdahan xynyydiiji paartiiin zergede aktiivnaar şilen abalgiin organizovaalhan- haanь segnegdexe jym geze esestee oilgoxo xeregtei.

XAZAGAAJEV.

Partiiina aktiivuudai huralsai

Hajaxan, BK(b) P-iin Zediin aikoomoi dergede, aimagai partiiina antiivuudai—partoorga- nuudai, propagandiistnuudai ba BK(b) P-iin aikoomoi instryyk- tornyydei partiiina huralsai bolzo yngerbe.

Partiiina aktiivuud xadaa xo- jor yderei torşo soo eehediin- gee xydelmeriiin ooped ba saa- şadaa partiiina azabaidal tuxai materiaalnuudiiji aimagaigaa ba oblastnoi gazeedyydte jamaraar bişeze baixa tuxai haisa xelse- hen baina.

Eneenhee gadana, tedener xadaa „BK(b) P-iin istooriiin xuriaangii kyyrsiin" III-dxi glavaaji sivoi beseediin johoor xelsen yzeheneigee hyyleer, ulasxoorondiin baidal tuxai doklaadiiji duulhan baina.

Ede bygede asuudalnuud tu- xai zybşen xelsesc, praktiiçes- ke zaabari tuhalamzanuudiiji abhanaigaa udaa partiiina ak- tiivuud bolbol eehediingee xy- delmerinyydiiji sişeete hainaar jabuulxa şadaxabdi geze xelseed tarahan bainad.

C. ALTAISKII.

Huralsai emxidxegdeegyi

„BK(b) P-iin istooriiin xu- riaangii kyyrs bolbol bolьşe- viig kaadranuudiiji marksiis-lee- ninske teoorioor zebseglexe xy- sen tyges zebseg myn bolno. Ene gynzegii nauuçna tryydiiji şudalaagyi haa, manai kaad- ranuud bolbol azaxiin şuxala asuudalnuudiiji şiidxexenь ton berxetei. Iimeheenь eneeniiji şudalxa geeşe ton şuxala bai- na.

Gebeş, ene şuxala asuudal, Zakaaminai aimagai Utaata Da- laxain somondo ton muu tabig- danxai. Ende kolxoozoi xytel- berilegşed, aktiivuudai dunda samostojaatelьnaş ba kryzko- voiş huralsai emxidxegdeegyi.

BK(b) P-iin Zakaaminai ai- koom bolbol ene xeregiiji tol- goilzo, xydee somon, kolxoo- zoi aktiivuudai marksiis-leenins- ke teoori şudalxa jabadaliinь xangaxaar ali byxii xemzeeja- buulganuudiiji abxa johotoi.

B. Ž. Ş.

ZURAG DEERE: Leeninske yderte zoriuulan", „Iskyystviin" zdaatelь- stviin gargahan, şine plakaad.

TASS-iin fotoxroonika.

Komsomooloi Xiaagtiin aimagai konfereence bolbo

(Manai speciaalьna korrespondeenthoo)

Xiaagta. Hajaxan, komso- oloi aimagai naimadugaar ereence bolzo yngerbe. Ene ereence deere komsomooloi omol sekretaariiji tyr şşo nyx. Karatuujevai ot- uno doklaad bolhon baina. onfereenciin delegaaduud aa komsomooloi aikoomoi elmeride baigaa ton olon u dundanuudiiji bolьşeviig- en kritikovaalhan bainad. enide yge xelegşed, ilanga- komsomoolьcuudai politii- ke talaar urgaxa xeregtenь iene huuri bolxo politiçes- xymyyzelgiin xydelmeriiin xangaltagyi jabuulagdadag iniiji, exin organizaaca- uai xydelmeriiiji ziseete naar tabixa xeregte konk- tne xytelberi aikoomoi zyg- e ygeueggyi baihaniiji erid eer temdeglebed.

Eneenei urda tee baihan komsomooloi aikoomoi xytel- berilegşed nyxed Dorofeejeva, Cereenov gegşed komsomooloi xydelmeriiiji haizaruulxiin tylee anxaral oroldolgoo gargaagyi, xarin hanaa amarxan kabineed soogoo sag yngergedeg baihan baigaa. Enenei rezylьtaadta gansaxanş komsomooloi xydel- meri bişe, xarin piooneer orga- nizaacanuudai xydelmeri ton muu baihan baigaa. Konfereen- ce xadaa ede dutuunuudiiji xa- raadaa abza, komsomooloi ai- koomoi xydelmeriiiji xangalta- gyi deere toolobo. Tiigeed, şi- ne hungagdahan sostaavai saa- şadaa jabuulxa praktiiçeske xemzeejabuulganuudiiji batalan abaad, komsomooloi konfereen- ce bolbol pleenymei ba biyroo- goi çleengyydiiji hungaza, xy- delmeriee dyyrgebe.

DOR.

Y R G E L Ž E L E L

çaasta staaçeçniguud faabri- iin kontoorodo jiehen ba te- nei ypolnomoçennyyd gy- rnaatorta, ştraafuudiiji usad- xa gansal ysloovioor xydel- endee garaxa bide geze me- ylee. Fabrikaant Moroozov iiol xydelmerişedei erilte- yydiiji xangaxaa xojorduxioo sanan jym.

Xydelmerişed bolbol fabriiçne poseelkiin yyliceyyydiiji daxin byrxeegee hen.

Fabriiçne çertaagai gaduur uglaraad baihan olon xydel- merişedei oiro gybernaator ka- zaaguudaar xyrgyylze jireed, xydelmerişedtei xelseeji dyyre- len deere toolood, xuuşan ras- ceenka ba ysloovioorxoo xydel- merideo garaxiiji durdxanab, enтiji ede ysloovinyydei xan- gagyi haanь rasçoodoo abaxa- danь bolxo geze medyylee hen. Suglaragşad protestovaalaa. Voolkov ba Şalyyxiin xojor xy- delmerişedei eriitenyydiiji gy- bernaatorto beşegeer ygee, ede erittenyyd soogoo staaşçniguud bolbol urdiin ysloovioor xydel- xeşji ygei ba rasçoodooş aba- xagyi bide geze medyylee hen. Tiixeedenь gybernaator bolbol Voolkov ba Şalyyxin xojoriiji arestovaalxiin temdeg kazaa- guudta ygehen jym. Aresto- vaalagdahan Voolkov nyxedtee xaşxaraa.

—Bidende kapitaliistnartai xeereldeze bolxogyi!

Xydelmerişed bolbol aresto- vaalagdagşadaingaa xoinohoo gyildebeş, kazaag otriaadaar ge- derge xaşuulhan baigaa. Ede- nei zarimiiniinь arestovaalagda- za (51xyn), yldegşediiji kazaag razjeezdnyyd yiden taraahan baigaa. Gebeş, xydelmerişed tere sagtaa daxin kazaarma- nuudta suglarahan ba endehee kontoor teeşee oşohon jym. Xydelmerişedei zarimaniinь Moi- seejenkoor tolgoilogdozo ka- zaag çaastьnuudiiji toirozo, arestovaalagdagşadai huuhan ga- zarta muusaar oşood, çasovoi- nuudiiji zebseggyi bolgohon ba eehediingee nyxediiji ten- deheenь gargahan baigaa. Ka- rayylda tuhalxaa jirehen sere- gyyd staaçeçniguudaar toirog- dohon ba jyygeeş medexee bolьşoo hen. Tiixedenь xydel- merişed seregyydtei garaaraa tulaldaad, eehediingee kazaar- manuudta jabaşoo hen.

Xydelmerişed bolbol 39 xy- niiji aarest haanь xyngelebeş, tedeen soonь Voolkov ygei baigaa hen. Voolkoviiji 50 ka- zaaguud ba 2 zandaarmnuud buugaar tuuza vakzaal abaaşaad, tendeheenь vladiimirske tyrme- de abaaşahan jym.

Yglee yderiinь seregyyd „arteelьne" Kazaarmiiji toirozo, tende baihan aixabtar jixe bo- jevoi arad zon bolxo bylener- gyi xydelmerişediiji bygediinь arestovaalhan ba kontoorai dvoor soo abaaşaa hen. Niutagai fab- riiçne administraacada aresto- vaalagdagşadai xeniinь Oreexo- va-Zyyjevte yldeexeb, xeniinь sylexiiji şiidxexe erxe ygtehen baigaa. Syleigede 601 staaçeç- niguud tomilogdoo hen.

Moroozovske tkaaçuudai erel- xeg, xatuu şanga geroiiçeske temeseliinь Moskoovske ba vla- diimirske gybeerninyydei bişe bişe faabrika ba zavooduud dee- gyyrenь ootklig gargahan ba gyrenei bodol hanaliiji bejendee tatahan jym.

„Ene aixabtar jixe staaçka xadaa—, V. I. Leenin bişee,— praviitelьstviiji ton jixeer gai- xuulaa, ene bolbol xydelme- rişed, xezee edener xamta deist- velxedee, ajuulta xysen bolno geze xaraa, ilangajaa xezee xamta deistvelegşe xydelmeri- şedei maassanь eehediingee eriltenyydiiji sexe tabixadaa. Fabrikaantnyyd bahal xydelme- rişedei xysiiji medehen ba he- remzel, bodomzoltoişog boloo hen. Žişeenь, „Şine sag" geze ga- zeedta Oreexovo-Zyyjevehee duulgana: „Yngeregşe zilei pog- room (nereleze xelexede 1885 onoi janvaariiin Moroozovoi pogroom) xadaa Oreexovo-Zyy- jevskeş faabrikanuud deere, te- remeteşelen dyte şadardaxişji, xuuşan fabriiçne zuramuudiiji gente xubilgahan udxa şanartai geeşe". Ene bolbol xydelmeri- şedei xamtadaa buzar muuxai zuramuudaa boliuulxiinь erixe- denь, gansaş Moroozovoi faab- rikiin ezed edeenee xubilgaxa johotoi bolhon bişe, xarin zer- gelegşeşji faabrikaantnuudiinь eehediindexi pogroomhoo aiza, iime buultanuudiiji xexe gehen udxatai bolno. „Glaavnanь xa- daa,—terei gazeedte bişeehen, —urdanь fabriiçna administ- raatornuudai ton yseexeniinь ilgardag baigaa haa, mynee xydelmerişedte nege baga xyn johoor xandaxa jabadal bal guulagdaa.

Xarin „Moskoovske Veedo- mostinyydşji" (ene gazeete bol- bol xezeeş fabrikaantnariiji mee- redeg ba byxiidel xydelmeri- şediiji gemnedeg baigaa) xadaa xuuşan zuramuudiiji xadagalaza argagyi boloo geze oilgohon ba duraaraa ştraafuud „ton jixe zebyyrxelgiin xoroltodo xyrge- deg xoro" bolno, „fabriiçne laavkanuud xadaa ynexeeree to- nuul" bolno, tiimehee ştraa- fuudai tuxai zakoon ba praavila togtooxo şuxala gese ynenee xelehen jym" (Leenin, t. I, 368 n.)

Caarska praviitelьstvo bolbol xydelmerişedei şine xydeleenei ajuulhaa aiza 1886 ondo fab- riiçne zakoon gargahaniinь, te- reeneinь xede xeden pyynkt- nyyd xadaa Moroozovske tkaa- çenuudai eriltenyydheenь sexe abtahan baigaa. Ene zakoon bolbol ştraafai myngenyydiiji xydelmerişedei eehediinь xereg- selde ygeze baixiiji fabri- kaantnuudiiji ujalgalhan jym.

Moroozovske staaçka bolbol Rossiiin xydelmerişenei xyde- leenei istoorido xydelmerişen angiiin organizoovanne revo- lycioonne temeselei exin etaab bolzo orohon jym.

Ene yjehee xydelmerişenei xydeleen xadaa byri byriş or- ganizoovanne xaraaktertai bo- loo hen. Manai gyrenei xydel- merişen angiiin aguu jixe ilal- tanuud bolbol xeden yjeer dai- lan abtahan, tere too soonь 1885 ondo aguu jixe xydel- merişenei xeregei tula geroii- çeskeer baildahan moroozovs- ke tkaaçuud oroxo baina.

B. Zaakca.

Selьkoornuud ba stenkoornuud

Xaniin gazeedei foormo, xemzeenь ba tyxeliinь

Xaniin gazeed xadaa olon janzaar gargagdadag baina. (Jy- riin, niaamal, ilьiçoovka, ma- keed, vitriine ba stoolьno g.m.)

Xaniin jyriin gazeed xadaa nege yngiin saarhan deere zu- ragdaza ba bişegdeze gargag- dadag.

Niaamal xaniin gazeed xa- daa (montaaziin tiiptei) nege gy, ali olon janziin yngetei saarhaar byteegdedeg, ene ga- zeedei zagoloovogiinь, zura- guudainь, statьjaanuudainь ba zameetkenyydeinь, teekstnyyd niaagdaza gargagdadag baina.

Ilьiçoovka deere gargagda- dag (ebxedeg, poxoodno ga- zeed) xaniin gazeed bolbol byd deere xatuu saarha niaanxai, enenь zameetkenyydee xexe tusagaar raamkanuudtai baidag.

Vitriine geze gazeed bolbol faneereer gy, ali modoor xegde- hen makeedtei, xodo baixa zagoloovogtoigoor, tohon şireer şirdenxei, zameedkenyydee xe- xe raamkatai baidag. Myn ene gazeedei: makeediinь şileer xaagdadag baizaş bolxo baina.

Stoolьno gazeed (zurnaalьna tiiptei) bolbol iiisteg saarhan deere zagaloovogiinь ba zameed- kejee bişeed terenee teteraadь dotor ojodog jym. Tiigeed stool deere tabiaad baidag baina.

Ede olon janzaar gargagda- dag xaniin gazeedyyd xadaa hain talaaraa haintaişji, myn dutuutaişji baidag. Jyriin tiipiin xaniin gazeediiji oformliaalka- daa nege janziin yngetei yr- gelze saarhan deere byxii ma- teriaalnuudaa: gazeedaigaa za- goloovogiinь, zameedkanuudaa, foto ba zuraguudaa bygediinь taaruulan zoxioodog.

Ene gazeedei uta ba yrge- neinь xemzee xadaa tiimeş jixe roolьtoi bişe, tiibeşji xeterxei jixe xemzeetei bolxodoo hain baixagyi. Xeterxei jixe gazee- diiji unşagşad jixe honirxodog- gyi jym.

Jyriin tiipiin gazeediiji xaişa xaişaa adli xemzyyrtei tebxer saarhan deere, tereeneigee za- goloovogiinь saarhanaigaa dee- de yzyyrte zyyn garteexi ug- luudanь, myn saarhanaigaa deede yzyyrei tegende gy, by- xiidenь gonzoilgood zuraxada bolxo baina.

Tiigeed zagloovoghoo doo- şonь materiaalnuudaa, zuraguu- daa ton zoxistoigoor tabixa johotoi.

Niaamal xaniin gazeed xa- daa myn le jyriin gazeedtei adali geeşe, tiibeş, ene gazee- dei oformleeni jyriinxihee be- len baidag. Niaamal gazeed gargaxadaa olon yngiin saarha, zurnaal deerexi zuraguudiiji, fotosniimkenyydiiji ba plakaa- duudiiji xereglez e oformliaal- dag. Tus gazeediiji jamarşji saarhan deere gargaza bolxo. Myn zagaloovogiinь, zameedke nyydee tusagaar ondoo saar- han deere bişeed, tereenee xo- somiinь niaadag geeşe. Baha ondooş materiaalnuudiinь niaa- za gargadag.

Ene gazeedei "hain talanь tyyb gexede, xynyyd nege doro tyrgen olon azaliaad gar- gazarxixa baina.

Zagoloovogiinь raamkanuud soogoo xegdedeg, myn jixeer- şji bagaarşji xeze bolxo, mate- riaalaigaa elbeg olon baigaa haanь zagoloovogoo bagaar, xomor haanь jixeer xexe joho- toi. Ene gazeedei materiaal- nuudiinь ba zuraguudiinь raam- kiingaa xemzyyrtei adliaar zo- xioogdoxo uşartai.

Vitriine geze xaniin gazeed gargadag makeediiji faneereer gy, ali nimegexen xabtagaigaar stollia rta xegdedeg jym, tii- geed eneenee sirdexe johotoi. Iime gazeedei oformleeninь Ilь- içoovkiin oformleenihee ixe on- doo bişe jym, tiigeed vitriinein dutuunь xadaa yrgelze jixe xynde baidag.

Stoolьno gazeed xadaa xa- niin gazeehee ondoo geeşe, ene xadaa zurnaalşuu baixa jym.

Tus gazeediiji gargaxada ţon belen, tetraadai ne e xuudahan deere za oloovogiinь zuraad, saaşanь materiaalnuudaa bişexe ba zuraguud a zuraxa baina. Xer zerge jixe baixab gexede, redaakcada ba han materiaa- laaraa bolxo, jyrenxiidee stoo- lьno gazeed 10-haa 30 xuuda- han xyrter baidag. Eneeniiji seberxeneer garaaraa bişexedeş ba maşiindaxadaşji bolxo bai- na.

Deere zaagdahan xeden jan- ziin xaniin gazeediiji oformliaa- laigaar xizaarlaxa bişebdi, ma- nai xaniin gazeedte xydeldeg redkolleegiin çleengyydei ba selьkoornuudai iniciatiivaar byri zoxidoor, hainaar oformliaalxa meetod oldozoş bolxo baina.

Myn xaniin gazeedyydiiji oformliaalx daa negeneenь meetodiiji negeedeteinь xolizo ogto boloxogyi geehaa ton buruu geeşe. xaniin gazeed oformliaalxadaa ali şadaxaaraa, zoxid soonь, zarim yjedenь niaagaad, zarimteenь zuraad gexe meteer gargaxada bolxo baina.

Tiixetejee xamta gazeedein- gee seber gojo oformleenitei, unşagşadta ton todo honoroor oilgogd xoor baixiijinь murta- xagyi johotoi.

(*B. Kyşelioov, „kaniin gazee- dai oformleeni gese broşuur- kaa)"*)

Hynei xudaldaaji yrgedxexe

Ulaan-Yde goorodto hynei xudaldaaji emxidxeze, goorodoi azalşadiiji yrgeneer xangaxiin tula, Ulaan-Ydiin gortoorg bol- bol aimaguudta ypolnomooçno- nuudiiji elьgeehen baixaha. gadana, hy xudaldaxa 3 maga ziin şineer neexiiji xaraalahan baixa jym.

Xokkeine maatç

Janvaariiin 11-de Ulaan-Ydiin „Dinaamiin" katoog deere Irkyy- gei „Dinaamiin" ba Ulaan-Ydiin lokomotiiv „Vostoogoi" xyyge- dei komaandanuudai xokkeine maatç bolhon baina. Ulaan-Ydiin lokomotiiv „Vostoogoi" komaan- da bolbol Irkyygei komaandiiji iilahan (4:2) baina.

Şinezilei joolko

Şine zil—1939 oniiji Xoriiin aimagai ceentr deere jixe or- ganizoovannoor ugtaza yngerg- gebe. Aimagai kolxoozno hur- guuliiin klyyb soo, aimagai politprosveed ba redaakciin xy- delmerilegşedei profsojuuzna organizaacanuudai xyseer şine zilei joolko organizovaalaa, eneendenь 40 garan xyyged suglaza, şine ziliiji ton xyxiyy sengeligeer yngergebe.

Myn aimagai raipotreebso- juuzai kollektiiv bolbol 70 tyxerigei joolkiin naadan ba belegyydiiji abza xyygedei joolkiiji hainaar yngergebe.

DAM. ŽAM.

Çemberleen ba Galifaaks Riim jiree

Loondon, janvaariiin 11. Reiterei medeesehenei johoor, Çemberleen ba Galifaaks my- needer Loondon jiree. Vokzaal deere tedeniiji Myssoliini ba Çaano ugtaa.

Ydeşelen Çemberleen ba Ga- lifaaks xojor Myssoliinitei uul- zaba.

(TASS).

Poolьsko delegaaciin biragyidelge

Varşaava, janvaariiin 12 „Iliustrrirovanna kyrьjeer pod- zeenniin" beerlinske korrespon- deentiin medeesehenei johoor, Germaanida huugaa poolьsko graazdanguudai baidal tuxai xel- seeji Beerlinde xeze baigaa poolьsko delegaaca Varşaavaa mordobo. Xojor taliin xooron- do jixe arsaldaatai bolhon dee- rehee xelseegee dyyrgeze şa- daagyi xa.

(TASS).

Modobeledxel

MODOBELEDXELEI XYDELMERIIJI XURDADXAXIIN TYLƏƏ

Xoriiin aimagai gyisedkoomoi preziidiymei ba BK (b) P-iin aikoomoi biyroogoi xamtarhan zasedaani yngerhen onoi dekaabriiin hyyleer bolzo, eneen deere aimag dotoroo modobeledxelei xydelmeriiin jabasa tuxai ba BK (b) P-iin CK-ei ba Sovnarkoomoi „modonoi azyiledberiiin xydelmerişedei salin xylehe nemexe" tuxai togtooltoi modobeledxelei byxii xydelmerişediiji taniisuulxa tuxai xelsehen baina. Ene xydelmeriiji modobeledxelei uçaastog deegyyr jabuulhan ba modobeledxelei xydelmeriiji xurdadxaxiin tyləə aimgyisedkoom ba aikoomoi zyghəə naidalgatadiiji gargahan baina.

Tus naidalgatad bolool kolxoozuudhaa doo ovroi johoor modobeledxelde elbgeegdexe xydelmeriiin xysiiji xysedeer garguulxahaa gadana, olonlite modobeledxelşedei dunda modonoi azyiledberiiin xydelmerişedei xylehenei şine sisteme tuxai oilguulamziin xydelmeri jabuulxa baina.

D. Cebeenov.

Modobeledxelei staxaanovcuud

Zediin aimagai Burgaltain, Deede-Toriiin ba Doodo-Toriiin somonuudai kolxoozuudai kolxoozniguud Selengiin leespromxoozoi modobeledxelei xydelmerido xydelmerize balxa zuuraa, staxaanovskaar xydelmeriixe, azalai ynder deede pokazaatelbnuudiiji xaruulna.

Zişeelxede Saxbjaanovaagai neremzete kolxoozoi (Burgaltai somsoveedei) çleengyyd nyxed Sosoorov B, Tynkeejev gegşed ydertəə 4, 2 kybmeeter modo şirexiin oiondo 8 kybmeetrehee ylyybşeldeg gy, ali 200 garan proceent noormo dyvrgedeg Myn Doodo-Toriiin selbsoveedei.Voroşiiovai neremzete kolxoozoi staxaanovcuud Solovbjoov R., Smooiin I, Deede-Toriiin somonoi. Jezoovoi neremzete kolxoozoi staxaanovec nyx. S. Rinçiinov gegşed ydereinxee noormonuudiiji 120-150 proceent gyisedxe deg baina

Edener.i iime staxaanovska xydelmeriiin rezylbtaadaar tus kolxoozuud xadaa modobeledxelei plaaniiji dyyrgexe bolzo baina.

C. Zimbeejev.

Zoxixo xemzee abxa

Xoriiin aimagai, Xezengiin modobeledxelei uçaastog (naçaalbnigiinb Peeçkin) bolbol 1938 onoi 4-xi kvaartalai modobeledxelei plaaniiji gynzegii tahaladalda oruulaad baina.

Uşaranb jyyb gexede, tus uçaastog xadaa 1938 onoi 4-xi kvaartal soo 28 miangan k. m. modo otolxo, 25700 k. m. modo şirexe plaantai baihan aad, janvaariiin negenei medeegeer otololgo joo 29 proc., şirelgejee oroidoo 8 proc. dyvrgehen baina.

Ene boloşogyi tahaldai jyyn deerehee toxiooldoob gexede, ene uçaastogta xabaatai kolxoozuudai xytelberilegşed ba uçaastogai naçaalbnigai zyghəə gvrenei politiiçeske udxa şanartai kampaaniiiji bolzor soonb dyyrgexiin tuxai xemzee abaagyi, jyyb gexede, tus uçaastogta xamtdaa 335 xynyyd ba 288 morid modobeledxelei xydelmeride xydelxe johotoi aad, janvaariiin negenei medeegeer miil 129 xynyyd ba 77 morid xydeleze baina

Tus uçaastogta xabaatai zarim kolxoozuudai xytelberilegşed xadaa „taria soxilgiiji dyyrgeheneigee hyyleer, modobeledxelei xydelmeride hanalaa tabixabdi" geed modobeledxelei xydelmeride mori ba xydelmerişediiji jabuuldaggyi baina.

Zişeelxede, Deede Xezengiin somonoi „Zurgaanai zam" (tyryylegşenb Cecegtiin), „Manai azal" (tyryylegşenb Cedebei ba Xezengiin somonoi „Leeninei zam" (tyryylegşenb Şagdarai) kolxoozuud xadaa janvaariiin negen boltor modobeledxelei xydelmeride negeşji moridiiji jabuulaagyi baigaa.

Gadana, modobeledxelei xydelmeride azallaza baigaa xydelmerişedei dundaxi disciplinıiji haizaruulxa, azaliijinb zyb myrəər emxidxexe talaar uçaastogai naçaalbnig Peeçkin xadaa jamarşji xemzee abnagyi.

Tus uçaastogiiji ene zergiin gynzegii tahaldalhaa ton oiriin sag soo gargaxiin tuxai ba modobeledxelei xydelmeriiji tahaldalda oruulagşadiiji xariuusalgada xabaaduulxa tuxai zoxixo gazarhaa bodoto xemzee abxa şuxala boloo.

Dam. Zam.

Paarti ba praviitelbstviin togtooliiji bejelyylnegyi

Xoriiin lespromxooz ba tereenei xydəəgei uçaastonuud xadaa Paartiin Centraalbna Komiteedei ba SSSR-ei Sovnarkoomoi 1938 onoi nojaabriiin 15-nai yder. modobeledxelei xydelmeride xydelmeriixe kolxoozniguudaar individyaalbna doogovor batalxa tuxai gargahan togtooliiji mynəə xyrter dyvrgelte bolgozo şadaagyi baina.

Eneen deerehee bolzo, mynəə modobeledxelei xydelmeride xydelmerişedei xysen 6, 4 proc. ba moridoi xysen 28. 5 proc. xabaaduulagdanxai baixadanb, Xoriiin aim yisedkoomoi ba lespromxoozoi zyghəə jamarşji xemzee abnagyi.

Gadana, ene togtooliiji bodoto deerenb bejelyylxiin tuxaida kolxoozniguudai agitacioonno xydelmeriiin ton şuxala bairaniijinb medezeş baigaa haa, ene şuxala xydelmeriiji lespromxoozoi ba aimgyisedkoomoi zyghəə xangaltatalgaar jabuulza şadaagyi, en en deereheenb bolzo somsoveedyydei, kolxoozuudai brigaadanuudai ba kolxozniguudai dunda socialiis sorevnovaani xegdeegyi baina. Ganca negen somsoveedyyd ba kolxoozuud socialiis sorevnovaaniiin doogovor batalhan bolboş, terenb mynəə boltoroo negeşji şal alta xegdeegyi mynəə modobeledxelei xydelmeride xediiş olon staxaanovcuudai baibaş, tedeniiji eliryyldeggyi, xarin Xoriiin lespromxoozoi xytelberilegşed xadaa „manai xydelmerişəd soo 13 staxaanovcuud ba 14 udaarniguud bii" geze xeleed hanaa amarxan huudag baina.

Ene togtooliiji dyyrgelte bolgoogyinb rezylbtaad jyy xaruulnab gexede, Xoriiin lespromxooz xadaa otololgiingoo plaaniiji 17 proceent, şirelgejee 6, 6 proc. dyvrgehen baina.

Damba.

Pooçtiin xydelmeri xangaltagyi

Azalşan aradai kylbtyyrne eriltenb nelieed jixe boloo. xyn byxen şine şine gazeed ba zurnaalnuudiiji unşaza baixiiji xysed g ba na

Teed, pooçtiin xydelmeriiin muude rehee, xynei zaxihan gazeed ba zurnaalnuud sag bolzortoo zaxihan ezedtee xyrdeggyi ba zarimdaa byri ygei bolşodog baina.

Zişeelxede, M-Şiberei aimagai, Sagaan-Şuluutain somonoi, Staalinai neremzete kolxoozoi çleengyyd xadaa eldeb gazeedyydiiji ba zurnaalnuudiiji zaxihan aad mynəə xyrter zaxihan gazeedaa abaagyi baina. Zarim negenb abadag bolboşji xuuşarza xereggyi bolşohon gazeed abadag.

Uşaranb, kolxoozniguudai zaxihan gazeedyyd somondo ba kolxoozoi pravleenide jireed xeden xonogto xebteşedeg baina.

Iimede, xynvydei zaxihan gazeed ba zurnaalnuudiiji sag bolzor soonb ezedtenb xyrgexe ba kolxoozniguudai dunda gazeed ba zurnaalnuud iji zaxixa jabadaliiji yşəə yrgedxexe şuxala,

Bi əərtingəə hain duraar, 20 garan kolxooznikuudta „B. M. Ynen" gazeed zaxiuulhan ba yşəə zaxiuulxaar bainab.

Tiin ene mete gazeed zaxiuulxiiji, Muxar-Şiberei aimag sooxi kolxoozuudai aktiviistnuudiiji urinab.

Cereenov.

Operatiivnaar xytelberilnegyi

BK(b) P-iin CK-ai Sovnarkoomoi togtoolol johoor byxii profsojuuzna, partiina ba komsomoolbsko organizaacanuudai xytelberilegşed xadaa yzeg bişeg baga medexe ba medexegyi jabadaliiji usadxaxa xeregte ton jixe xariuusalgatai baina. Tiigebeşji zarim profsojuuzna, partiina ba komsomoolbsko organizaacanuudai xytelberilegşed, somonoi ba kolxoozoi tyryylegşed bolbol yseg bişed medexegyiji usadxaxa xeregei politiiçeske ba gyrenei gyn jixe udxaşanartaijinb, mynəə xyrter xysed oilgoogyi gy, ali oilgoboşji ene xeregte ton xariuusalgagyigəər xandadag baina.

Zişeelxede, Xiaagtiin aimagai Suvogto—Xarbjaastain selbsoveedto (tyryylegşenb Garmaajev) nahatanai hurguuliiin xydelmeri ton xangaltagyigəər jabuulagdana.

Tus somonoi, Jezoovoi neremzete kolxoozdo (tyryylegşenb Cerenzapov) yzeg bişeg baga medexe 70 xyn ba medexegyişyyd 50 xynyydei baibaşji mynəə xyrter nahatanai hurguulinuud emxidxegdeedyi, myn, ştaadna likvidaator ba kylbtarmaicyyd oldoodyi, pomeşçeeni ba bişe bişe şuxala xeregselnyyd ygei baina

Baha ystb-Xiaagtiin selbsoveedte nahatanai hurguuliiin xydelmeri xangaltagyigəər jabuulagdana.

Tus selbsoveedei tyryylegşe nyxer Syrloovcev bolbol somon dotoroo xediiş xynei yzeg bişeg medexegyi baga medexe baihiiji medenegyi. 1938 onoi smeetiin johoor nahatanai hurguulida gargaşalagdaxa 2200 tyx. myngenhee oroidoo 1732 tyx. myngiinb gargaşalagdahan baina.

Nyxer Syrloovcev nahatanai hurguulinuudai xydelmeriiji haizaruulxiin tuxai jamarşji xemzee abaagyi samotioogto naidaad huuza baina.

Gadana, selbsoveedei dergedexi yzeg bişeg medexegyiji usadxaxa seekciin xytelberilegşe nyxer Dybroovski (xysed bişe, dunda hurguuliiin ba şa) nahatanai hurguulinuudai xydelmeriiji haizaruulxiin tuxai jyyş xenegyi.

Seekciin ba somonoi xydelmerişedei, maassiin dunda politike—xymyyzelgiin xydelmeri jabuuldaggyi deereheenb, zarim xynyyd huraxa jabadalhaa arsadag ba progyyl jixeer xedeg jabadalnuud yzegdedeg baina.

Eneenhee gadana, aimagai gegeerelei tahagai, nahatanai hurguuliiin inspeektor nyx Kiriilov bolbol jamarşji metodiiçeske ba praktiiçeske zaabari ygedeggyi ba nahatanai hurguulinuudiiji yçeebnig, tetraadb ba karandaş g.m xeregselnyydeer xangadaggyi baina.

Uşar iimehee, likbeezei xydelmeriiji tooxigyi jabadaliiji usadxaza. BK(b) P-iin CK-ei togtooliiji praktiiçeske bejelyylxe, partiina ba komsomoolbsko organizaacanuudai xytelberilegşedei şuxala zoriigo bolno.

C. ALTAIN.

HAINAAR XYMYYZYYLNE

Zakaaminai aimagai ceentr deere nege xyygedei jaasli bii jym. Eneeniiji daagşa nyx. A. Konstantinova bolbol jaasliingaa xydelmeriiji hainaar tabinxai.

Ene jaaslida baidag xyygediiji arig sebereer bailgadag ba eldeb şine şine naadanuudiiji ba duunuudiiji emxidxeze, xyygediiji jixe honirxuuldag, sengelig xyxiyyneer sagta yngergedeg baina.

Myn şine zilei joolkiiji sengelig xyxiyy, gojo haixanaar yngergehen baina Joolkodo jirehen xyyged xadaa jixe bajartaigaar gar garaa barilsan eldeb naadaar naadabad.

ZIGMIITOV.

Japoonsko tyrimxeilegşed bolbol xitad xynzondo zerligeer xandana.
ZURAG DEERE: Xttad tariaaşaniiji pybliiçneer saazalga.
TASS-iin fotoxroonıko.

Zaaxan felbjetoon

Taban jixe „dabaan"

Gene xendeşji boldog. Jixeş haa, bagaş haa ybeşen geeşe berxee.. Zaal haa tereeiiji argaluulxa xereg garxal daa.

Tiime gene namda dairaldaa. Negete hyni xyliigəə ybeşende untangyi xonood, ygləənei naimanda gerhee garza, Ulaan-Ydiin centraalbna polikliinike arai geze xyreleib. Tende zonşji olon. Xynde, xyşərşji ybeş ntei xynyyd bii xeb rtei. Tedenei zaoharaar doxolo doxolohoor, arai geze regıstraaca xedeg sonxodo oşobob.

— Mynəəder xiryyrgde ooçeredb baixagvi! Ygləə... Nygəəder!..—geze baigaad, nege buriaad exener sad niad gezerxibe.

— Xozomdoşbo geeşe, gyb daa... Ygləə ertelxel baina...—geze metiin gemereldeen gereer dyyren. Bişji, bişedşji ybeş ndəə jadaldanabdi. Iigeiigeheer jadaa geze tabadaxi syytkedee ooçeredb abza—negedexi „dabaan" deere garbab.

Ooçeredb abhan „bardam" xyn bolood, degelee veeşçelkede ylgexəə baigşadai ooçeredbte zogsolsobob

— Noomer ygei... Meeste dyyree . Baigtii... Xyli egtiil..—geze, nege ezii ganirzal baiba. Arba minuuta.. Xori minuuta... Guşa minuuta... Nege çaas... Xojor çaas xyliieebeadi... Ariljil, jabajil—geze baigaad, ybeşentenşji teseze jadana Neereeşji xojor çaas doloo minuuta bolza degelee tuşaaza—xojordoxi „dabaagaa" dabalaıo.

Xiryyrgiin kabineed sooguur munduu—munduugaar geşxelhen xyn jabana. Bişji əərtingəə ybeşenei istoori tuxai xelesegeebeb. Xezee edegexiinb, operaacada oroxo—ygei xojorinb medexe geze xedii yge asuugaadşji abnab.

— Burxan bişe aad,.. medenegyib. Priviaazka xedeg koomnata xutar aril —geze tere xyn bardaatai şanga sad geme koolosoor badaşaza medyylbe. Gaixalai jixe gaixal... Ene nyxernai xiryyrg Krivoonkin geeşe jym baigaa. Namaiji iime şiryyneer namnaxa jym aal—gehen, iime negel jyyme bodohoor privaazka xedeg koomnato oruunb orobob Tende zonşji olon Tedenei dundahaa, kylbtyyrne johoor xynde xandadag nege zaluuxan xyyyn:—„Asuudal hurza gorigyi.. Balaşahanhaa ondoo xariuu duulxagyit.."—geze, xiryyrg Krivookinoi abarı zangiijinb taiibarilan, hemeexeneer xibenen xeleze ygebe Ene xadaa ybeşen namda gurbadaxi „dabaan" baigaa hen.

Xiryyrg Krivoonkin gedegnai, neeeeş gansa nam iji olood suxaldaza baigaa bişe, xarın asuudal tabihan xyn byxende şiryyn abari yzyylze baidag, negen ygəər xelebel, soveed mediciinıin xydelmerilegşedei xyndete neriiji, tedenei ariuun ujalgiiji martaxarxiood, biurokratiiçeska zan gargaza baidag xyn jym baigaa.

Tyryyşiin ydernyyd be balbaşli, iigeheer—tiigeheer Tere ydernyydhee xolşo, y şaxuu priviaazkada jabadag b şeb!

— Priviaazka xexe şine baixagyi... Xuuşan biinteny xajagtii... Ugaaxa aril axanşj gexe meteer, xiryrgiiç ske de xydelmeriledeg med sestra na Andreejevna, myn Dyysia ka g degyyd gemereldexe. „Y me yxerhəə xaşan" gedeg jym Privaazka xexe materia tuu baihanai gemeer, tende ybeşenten xadaa ajuulgyi bi haan , jixe aad, neemel—t joozno şarxa şatanxainuudaaşji xonogto boolgozo, dag xiro b biintenyydeerəə bolgozo Eneeniiji dyrbedexi „dabaan" geze, bşixan xyygedşji beze.

Ene asuudalai talaar sestraa taarkanuudşji gemtei bişe. B.MA Nark mzdraavai medelde bai teekanuudai ypravleeni xadaa Ydiin centraalbna pol kliinikiin çeske kabineediji şuxala emyy ilangajaa priviaazoçna materi da r dutamaggyi xangaza bai hotoi aad, xynde mejeg lexeg tagaanaar ene şuxala ba gol lan bejelyylegdədeggyi jym x

Gadana, RSFSR-ei Narkomzd gargahan instryykciin johoor clinske yçrezdeeninyydei bai ranuudanb xezee sagta 20 graa laan baixa gedeg Teed, Ulaa centraalbna poliklinikede ene ryykciiji yder byxende şaxuu x ruulagdada , ilangajaa gereinb dabxarta, zonoi boidag xylie zaal, myn koridoor soonb ugaa baidag zanşaltai. Janvaariiin yder, bi tere zaal soonb xojor tuxai huugaad, xyite abza—xojor şentei bolşoob Tere yder naimta ta ynəəxi zaal soo baigaşad b daa xyite abza, ybedehen baina tabadaxi.. boloitoi geze, unşagşa xailxa bezet.

Ulaan-Ydiin centraalbna Polikli de yrgelzelze baidag ede dut saaşaa yrg izelxe zergetei bolo eryyiş xynei udaan tesexiin a geeşe. Tus poliklinikiiji terxile gaa vraaç, nyx. Ziltoovski gegş delmerijəə bolbşevig johoor xeze şada gyi baihanhaa. myn rondoo xedexen meetriin zaiti BMASSR ei Narkomzdraavaixid tale Narkoom nyx. Saveeljev medicinske vçrezdeeninyydte tedenei xydelmeride bodoto xy ri ygexe talaar xangalta bagatai hanalnb gem ene gexehee bişe baixab.

B. On

TYREXE EXENERNYYDTE ANXARAL

Modo ba uradxalgiin xydelmerilegşedei sojuuzai obkoom bolbol Xandagatain leespromxoozoi dergedexi amaraltiin gerte, modonoi azyiledberi deere xydelmerileze baihan exenernyydiiji amaruulxiin tula. janvaariiin 18 16 tyrexe exenernyydiiji ene amar gerte elbgee e baina. Enenb xadaa anxa tyryyşiinb yydxel bolno.

RESPYBLIKAANSKA LIIZNE SOREVNOVAAN

Deede-Beroozovko deere garxa fevraaliin 10-haa 13 xyrter modonoi promiişlennostiin xydelmerilegşedei respyybliikiin liizne sorevnovaani yngergegdene. Tiime tula, raioonuudai promxoozuud deegyyr ybelei li spoort exileze, sorevnovaanida be xol jabuulagdaza zaxalaa.

BARILGIIN XYDELMERIŞEDIIJI BELEDXELGE

Burstroitreest bolbol barilgiin xydelmerişediiji beledxexiin tula, ştykatyyrşagyydei 3 hariin kyyrs neegeed, eneende xamta 27 xyniiji hurgaza baina. Tereenhee gadana, şoofernuuda h riin kyyrsede 6 xyn ba stoliaarn dai 6 hariin kyyrsede 15 xyn beledxeze baina.

Huragşadai amaralta

Xandagatain ba Deede-Beroozovkiin amaraltiin gernyydte modo ba Uradxalgiin xydelmerilegşedei sojuuzai obkoom bolbol hurguulinuud ybelei amaraltiin yjede 25 huragşad elbgeeze amaruulba.

KIRPIIÇE BA IZVIOOSKIIN YILEDBERIIJI YRGEDXELGE

Burmnogopromsojuuzai sisteeme bolbol yngeihen 1938 on soo 5 millioon xaxad xeheg kirpiiçe ba 770 toonno izviiosko gargahan baibal, 1939 ondo 8 millioon xeheg kirpiiçe, 9 00 toonno izviooska gargaxa plaantai baina. Ene plaaniiji dyyrgexiin tula „Koptryyd" arteelb bolbol ene do sezoon soogoo 1 millioon kirpii gargaxa xysetei şine kirpiiçne zavo barına. Tus zavood barilgada 40 tyxeriig tabigdahan baina Myn izvio ko gargaxa xojor şine xarjeer nee

LIIZNIGYYD-AGITAATORNUUD

Respyybliikiin fizkylbtyyriin xeregyydiiji erxilexe komiteed ba barilgaşadai sojuuzai obkoomoi daabariaar, barilgaşadai kollektiivhoo 5 liiznigyyd (xytelberilegşenb nyx. Fidootov) janvaariiin 6 da Ulaan-Ydehee Zagarain aimagai N-Briaanskiin seloodo oşozo janvaariiin 11 xyrter xyn zonoi perepisb tuxai zalnuşuud, traaktorai kyyrsiin kyrsaantnuud, gerei ezen exenernyyd, selbpoogoi xydelmerişed ba b şe azalşadai dunda xeden beseenyydiiji xehen ba + postanoovka ruulhan g. m. xydelmeri jabuulh baina. Tiigexe zuuraa 351 xynyyd ele beseedenyydte xabaaduulan ba jym Edener bolbol tende xadaa pe repisiin tuxai xydelmeriiji ton ha naar organizovaalza jirehen baina.

Xydelmerişen angiiin gaixamşag bojeec

Nbjuu-Joork, janvaarb. (TASS) Hajaxan Toom Myyni bolbol San—Franciisko jireze, profsojuuzuudai çleengyydei olonmianganai miiting deere yge xelebe.

Sakraamentodo, (Kalifoorniiin ştaadai glaavna goorod) miiting deere yge xelexedee, Myyni bolbol xydelmerişen angiiin jedinstvoogoi tyləə temeselde, „şine, erxim sociaalbna gurimiiji" baiguulxiin tyləə temeselde, faşiizmtai esergyy temeselde aktiivnaar xabaadaxa geze medyylee. Myyniiin ygenb byxii oron soo transliirovalagdaa.

AXŞ, Kanaada ba Latiinske Ameerikiin oronuudai xydelmerişenei organizaacanuud bolbol Myyniiin syləəlegdehende xyxin bajarlaba. Amerikaanska kompaartiiin CK ei generaalbna sekretaarb Brayyder xadaa iigeze medyylbe: „Myyniiin syləəlelge bolbol reaakciin xysiiji ilahan progressiivne demokratiin ton jixe ilalta myn. Myyni xadaa gaixamşag bojeec, amerikaanska xydelmerişen angiiin erxim tyləəlegşe".

Xedexen, johotoi reakcioneernyyd bolbol Myyniiji esergyyseze yge xelehen baina. Kongreessiin çleen, respyblikaanec Gamilbtoon Fiiş bolbol xeblelnyydei tyləəlegşedtei besee de xexedee, terenei syləəleltiiji esergyyseze, Myyni xadaa „kommunistnuudiiji haişaan dagadag" geze medyylhen baina.

* * *

Myyni bolbol profeessiiin talaar liteişçig xyn jym. San-Franciiskodo profsojuuzna xydelmeriiji aktiivnaar jabuulhan baina. Myyniiji şoo baridag, kapitaliistnuud bolbol xeden zilei torşo soo tereeniiji xargiihaa zailuulxiin arga bederee hen.

1916 onoi ijylb harada San-Franciiskodo patriotiiçeske demonstraaca emxidxegdehen baigaa. Demonstraantnuud deere xylehenei provokaatornuudaar boombo xajagdahan jym. Teherelgiin bolxodo 10 xyn aluulhan ba olon xyn şarxatahan baina. Teherelgiin xariuusalga Toom Myynide bişegdehen belei. Myyni ba terenei hamgan, profsojuuzai xydelmerişed Billings, Veinbeerg, Normaan gegşed arestovaalagdaa hen. Ene xeregeer syydei myrdelgiiji, ton tomo kapitaliistnuudaar tabigdahan, prokuroor Fikeert jabuulza, San-Franciiskodoxi ygoloovno miirhee „gerşeleg şediiji" barimtalaza, xuurmag pokazaaninuudiiji sugluulhan baina. Ede „pokazaaninuudai" yndeheer, tere zilde Myyni ba Billings xojoriiji syydlehen baigaa. Myyniiji caazalxa ba Bil'lingsiij byxii nahaaranb zaklivçeenide xabaaduulxa geze şiidxehen baina. Bişe gemnegdeeşediijinb syləəlhen jym.

Tus şiidxeberi bolbol byxii delxein xydelmerişenei dunda, proteestiin ton jixe dolgi xydelgehen, ilangajaa petrograadske xydelmerişen ton jixe demonstraaca xehen belei. Proteestnyydei viijaaniaar, amerikaanska prezideent Vilbsoon bolbol 1918 onoi hyylde, Kalifoorniiin ştaadai gybernaatorta, Myyniiin caaziiji, byxii nahanai zakliyçeenieer helgexe geze duradxahan baina.

Myyni bolbol 22 zil xaxad Kalifoorniiin ştaadta tyrmede baiza yngergəə. Myyni ba Billingsiin xeregiiji praviitelbstviin komissenyyd gurba udaa xaraza yzəəd, syydlegdəgşediiji zemgyi geze tooloo hen. Kalifoorniiin ştaadai syyd bolbol xeregiijinb şineer xaraxa tuxai, Myyniiin eriltiiji erid arsahan baina. Myyniiin apaliiaca Verxoovno Syydeer gurba daxin arsagdaa hen.

Xeden zilei torşo soo, Myyni ba Billingsiiji esergyyseze vestypaalhan „gerşener" bolbol xuurmagaar xardahanaigaa mederehen bainad. Prokuroor baihan Fikeertşji xadaa Myyniiiji caazalxa şiidxeberi gargahanaa, xuurmag xardalgaar şiidxebeiiinb yniehelegdee hen geze 1930 ondo medyylhen jym. 1930 ondo San-Franciiskiin bankirnuud ba promiişlenniguudai gryyppenyyd bolbol kapitaliistnuudai urdahaa esergyy alibaa deejatelbnostiiji zogsooxo gehen ysloovioor syləəlegdeneş geze Myynide duradxahan baina. Myyni ene duradxaliiji arsaa hen.

Myyniiiji syləəlxede şiidxexii rooliiiji əəhed ingəə goolosiiji progresiivne demokraat gybernaatorei kandidaad Olsoon gegşede ygehen Kalifoorniiin ştaadai xyn zon ezelbe. Hurguuliiin kampaaniiin yjede Olsoon bolbol Myyniiin gemgyi baihaniiji mederehen ba gybernaator hungagdahanai hyylde darii syləəlxeb geze medyylhen baina.

Myyni xadaa zakliyçeenide baixa yjedee xydelmerişen angiiin xysede xelberişəgyi etigel, erelxeg jabadal xaruulhan baina. Tyrmehee garxadaa Myyni bolbol əərtingəə ylegşe nahan soo „Şine erxim sociaalbna gurimiiji" baiguulxiin tyləə temeselde ygexeb geze medyylee.

Redaaktoriiji tyr orologşo
G. DAŞASEREENOV.

KINOOTEATORNUUDTA

„Progreess"	„Erdem"
Aleksaandr Neevski	Graniica deere

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Цен просоюзная 19. Телефоны редакции: редактора 8—44, отв. секретаря 8—23, с. х. отдел 7—55, промотдел. 8—07.